

Győri Ítéltábla
Pf.IV.20.010/2020/15/I.szám

A Győri Ítéltábla a Dr. Ikanov Gábor ügyvéd által képviselt **felperes neve felperesnek** a Dr. Bai Mónika ügyvéd által képviselt **alperes neve** **alperes** ellen kártérítés megfizetése iránt indult perében a Szombathelyi Törvényszék 2019. október 25. napján kelt 28.P.20.804/2017/68/II. szám alatti ítélete ellen az alperes által 71. és 73. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet megváltoztatja.

Az alperes által a felperesnek fizetendő vagyoni kártérítés tőkeösszegét 2.804.920,- (kettőmillió-nyolcszáznegyezer-kilencszázhusz) forintra leszállítja azzal, hogy az alperes 342.800,- forint tőke után 2018. december 19. napjától 2.462.120,- (kettőmillió-négyszázhatvankettőezer-egyszázhusz) forint tőke után 2017. október 31. napjától köteles a felperesnek minden a késedelembe esés időpontjától kezdődően a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot megfizetni.

Mellőzi az alperest a már megfizetett késedelmi kamat beszámítására feljogosító rendelkezést.

Az alperes által a felperesnek fizetendő nemvagyoni kártérítés összegét 15.000.000,- (tizenötmillió) forintra leszállítja.

Az alperes által a felperesnek fizetendő járadék összegét 34.013,- (harmincnégyezer-tizenhárom) forintra leszállítja azzal, hogy a járadék megfizetésére az alperes 2020. augusztus 1. napjától köteles.

Az alperes által az állam javára fizetendő elsőfokú illeték összegét 9.000,- (kilencezer) forintra leszállítja azzal, hogy 600.000,- (hatszázezer) forint feljegyzett illetéket az állam visel.

Az alperes által az állam javára fizetendő szakértői díj költségét 91.565,- (kilencvenegyezer-ötszázhatvanöt) forintra leszállítja azzal, hogy az előlegezett elsőfokú perköltségből 61.044,- (hatvanegyezer-negyvennégy) forintot az állam visel.

Az alperes által a felperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét 500.000,- (ötszázezer) forintra leszállítja.

Köteles az alperes az illetéktügyben eljáró hatóság felhívására megfizetni az állam javára 560.948,- (ötszázhatvanezer-kilencszáznegyvennyolc) forint feljegyzett másodfokú illetéket, további 841.422,- (nyolcszáznegyvenegyezer-négyszázhuszonkettő) forint feljegyzett fellebbezési illeték az állam terhére marad.

Köteles az alperes az állam javára megfizetni 10.160,- (tízezer-egyszázhatvan) forint másodfokú perköltséget, azzal, hogy további 15.340,- (tizenötezer-háromszáznegyven) forint előlegezett másodfokú perköltség az állam terhén marad.

Köteles a felperes 15 napon belül megfizetni az alperesnek 80.000,- (nyolcvanezer) forint másodfokú perköltséget.

Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

1. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az alperes perben nem álló biztosítottja 2014.március 11-én (helyesen: 2014. március 14-én) 16 óra 45 perckor Város 1en a ...1.szám alatt található ... Hipermarket parkolójában nem adta meg az elsőbbséget a neki jobb kéz felől motorkerékpárral közlekedő felperesnek. A felperes észlelte a féktávolságon belül elé hajtó személygépkocsit, de az ütközést vészfékezéssel sem tudta volna elhárítani. A Szombathelyi Járásbíróság 2015.szeptember 17-én jogerőre emelkedett B.602/2014/26. számú ítéletével az alperes biztosítottjának bűnösségét állapította meg 1.rb. közúti baleset gondatlan okozásának vétségében. Az ítélet indokolása szerint az alperesi biztosított megszegte a KRESZ 28.§./1/ bekezdés a/pontjában írtakat.
A baleset időpontjában a felperes alig múlt 20 éves, vezetői engedéllyel nem rendelkezett, a járművezetéstől eltiltás hatálya alatt állt.
2. Az elsőfokú ítélet megállapítása szerint a baleset következtében a felperes hámfosztásokat és bőrbevérvéseket, a bal oldali lábszár roncsolt sebzéseit, jobb oldali tüdőzúzódást, agyrázkódást, koponyasérülést következményes agyvizenyővel, valamint 6 hónap tényleges gyógytartamot meghaladó súlyos, életveszélyes testi sérülést, többszörös III. fokban nyílt bal oldali alszárcsont törést szenvedett el, verőér sérüléssel, nyiroksérüléssel egyetemben. A felperesnél maradandó fogyatékoság keletkezett. A felperest az agynyomás csökkentés miatt kezelték, tüdőzúzódása miatt gépi lélegeztetése vált szükségessé, lábszártörését sürgősséggel megoperálták. Verőérsérülését nem sikerült rekonstruálni, félvastag bőrplasztikát végeztek. Ezt követően egy év elteltével alízület kialakulása miatt részleges fémeltávolítás történt, velőűrszeget helyeztek be. A perben beszerzett igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján megállapítható diszharmonikus személyiség a perbeli balesettel közvetetten függ össze, az a baleset következményeire adott pszichés reakció. A felperes pszichés zavara miatt pszichiátriai (pszichológiai) vonatkozású kezelése indokolt lehetett korábban, indokolt jelenleg és a későbbiekben is indokolt lehet.
3. A felperesnél a baleset következtében maradandó fogyatékoság és súlyos egészségromlás alakult ki, amely a bal alsó végtag csökkent terhelhetőségében, a térdízület mozgáskorlátozottságában, keringési zavarban, érzéskiesésben, a bokaízület kisértékű mozgás beszűkülésében nyilvánul meg. Ez 50 %-os munkaképesség csökkenést, 42 %-os össz-szervezeti egészségkárosodást jelent. A balesetben elszenvedett sérülések gyógytartama - tekintettel a szövődményes gyógyulásra - másfél év volt. A felperes 2014.március 15-től 2014.március 28-ig lényegében ágyhoz kötött volt, 2014.november 19-től 2014.november 21-ig, 2015.április 19-től 2015.április 24-ig Város 1en

kórházi kezelés alatt állt. A kórházi kezelése alatt szülei naponta 2-3 alkalommal látogatták, amíg ágyhoz kötött volt, a mindennapi tevékenységek ellátásában ugyancsak a szülők segítették. A balesetet követően a felperes 3 hónapig szorult ápolásra, másfél évig gondozásra, mind az ápolásra, mind a gondozásra napi 1 óra időtartamban volt szükség. A háztartási és háztartás körüli munkákban 3 hónapig napi 2 órában, további 3 hónapig napi 1 órában szorult segítségre.

Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a felperes a tényleges gyógytartam elteltét követően is segítségre szorul, az elvégzett orvosi beavatkozások jelenleg is fájdalmat okoznak számára. Sérült lába a baleset következtében megrövidült, emiatt testtartása deformálódott, ez pedig rendszeres derékfájdalmat, csípőfájdalmat okoz számára. Legfeljebb 20 percet tud egyhelyben állni huzamosabban, állni, járni nem tud. Tartós állással, ülésel járó munkát végezni nem tud, nehéz fizikai munkát végezni ugyancsak nem tud. A felperes diagnosztizált állapota végleges, abban javulás nem várható, rosszabbodás azonban kialakulhat. A balesettel okozati összefüggésben kialakult állapota a mindennapi élet tevékenységeit közepes fokban nehezíti. Állapotának szinten tartása érdekében rehabilitációs kezelés szükséges és indokolt. A felperes 3 hetente gyógyfürdőbe jár Város 2ra, ide testvére, vagy ismerősök viszik el. Emellett havonta gyógytornát vesz igénybe.

4. A törvényszék megállapította, hogy a felperes által 2014. február 27-én és 2014. július 20-án elkövetett közlekedési szabálysértéseknek nem volt még részoki szerepe sem a perbeli balesetben és a felperes jelenlegi állapotában.
5. A felperes jelenleg nőtlen, gyermektelen, szüleivel él azok 3.emeleti lakásában. Lift hiányában a lépcsőzés nehézséget okoz számára. Szakképesítéssel nem rendelkezik, a balesete előtt alkalmi munkákat végzett, hobbiból klubokban zenélt. A jövőt illetően határozott tervei voltak, autókkal szeretett volna foglalkozni, illetőleg DJ tanfolyamra kívánt menni. Alkalmi munkákból havonta 100.000 - 150.000 forint összegű jövedelemre tett szert, amelyből 20.000 - 25.000 forintot adott havonta szüleinek a háztartás kiadásaihoz való hozzájárulásként. Balesete előtt a háztartási munkákba besegített, bevásárolt, e munkálatokkal is hozzájárult a szülei által biztosított ellátáshoz. A balesetet megelőzően gondoskodott a kutyájáról, amely vele egy lakásban lakott és lakik. A baleset óta a kutyáról a felperes szülei gondoskodnak. A felperes a balesetet megelőzően aktív életet élt, baráti társasága, barátnője volt, kocogni járt, edzőteremben edzett, táncolni, kirándulni járt, biciklizett, motorozott, túrázott, családjával sétálni, nyaralni járt. Korábban pszichés problémái nem voltak, gyógyszereket nem szedett, gyógykezelésre nem járt. A balesete óta nem tud sem táncolni, sem túrázni, kirándulni nem jár, fizikai munkát végezni nem tud, kerékpározni, motorozni kocogni nem tud. Háztartási munkákat a szülei számára végezni nem tud. A balesetet követően barátai és barátnője elhagyták. A felperes befelé fordulóvá vált, a testvérével korábban fennállt jó kapcsolata is megváltozott, átalakult, gyakrabban vitatkoznak. Sem a felperes, sem szülei nem tudták feldolgozni azt, hogy a felperes egészségi állapotában milyen mértékű változás állott be. A felperes jövőképe negatív, egészségi állapota miatt párválasztási lehetőségei, munkavégzési, jövedelemszerző tevékenységi lehetőségei beszűkültek.
6. A felperes másfél évig alkalmatlan volt a tömegközlekedési eszközök igénybevételére, a közlekedése jelenleg is és a jövőben is nehezített. A tömegközlekedési eszköz használata során segítőre nem szorul, de tömegközlekedési eszközt csak fokozott óvatossággal használhat, gyalogos közlekedése nehezített. Az általa használt fájdalomcsillapító, gyulladáscsökkentő, vitaminok, porcképző gyógyszerek szedése, állapotának szinten tartása érdekében gyógytorna, gyógyfürdő, rehabilitációs kezelés igénybevétele indokolt. A felperes aktív korúak ellátásában részesül, amelynek havi összege 26.220 forint, más jövedelemmel nem rendelkezik. A felperes a baleset után vezetői engedélyt szerzett személygépkocsira, gépjárművel legfeljebb 20-30 km-t tud vezetni. A felperes gépjárművásárlása előtt a közlekedéshez taxit vett igénybe, ami alkalmanként 1.500 forintba került. Esetenként a tömegközlekedést is igénybe vette.

7. Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy az alperes a felperesnek vagyoni és nemvagyoni kár címén összesen 2.530.702 forintot, kamat címén összesen 96.207 forintot fizetett meg.
8. A felperes módosított keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest összesen 4.768.060 forint vagyoni kártérítés - gondozási többletköltség címén 888.692 forint, háztartási kisegítő többletköltsége címén 974.368 forint, gyógyszer többletköltség címén 835.000 forint, közlekedési többletköltség címén 1.670.000 forint, rehabilitációs többletköltség címén 400.000 Ft, e tőkeösszegek után 2017. október 31. napjától járó kamat, valamint 25.000.000 forint nemvagyoni kártérítés megfizetésére. Ezt meghaladóan 2019 szeptember 1. napjától véghatáridő nélkül összesen 64.138 forint járadék - gondozási többletköltség címén 12.855 forint, háztartási kisegítő többletköltsége címén 16.283 forint, gyógyszerköltség címén 10.000 forint, közlekedési többletköltség címén 20.000 forint, rehabilitációs kezelések többletköltsége címén 5.000 forint - megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A felperes nem ellenezte a kereseti kérelemben előadott igényeibe beszámítani az alperes által korábban kifizetett összegeket.
9. Az alperes a kereset elutasítását kérte, részben vitatva annak jogalapját, illetőleg arra hivatkozva, hogy az alperes által teljesített kifizetések megfelelően fedezik a felperes vagyoni és nemvagyoni kárát.
10. Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 3.975.612,- forint vagyoni kártérítést és ezen összeg után 2017.október 31.napjától járó késedelmi kamatot akként, hogy a fizetendő késedelmi kamat összegébe beszámítandó az alperes által a vagyoni kártérítésként megfizetett összeg után esedékesen már megfizetett 16.114,- forint összegű késedelmi kamat. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 23.000.000,- forint nemvagyoni kártérítést, valamint 2019.november 1. napjától minden hónap 15.napjáig 64.138,- forint járadékot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 2.500.000,- forint perköltséget, az állam javára 1.500.000,- forint illetéket és 152.609,- forint szakértői költséget.
11. Ítéletének jogi indokolásában arra az álláspontra helyezkedett, hogy a károkozó felelősségbiztosítójával szemben előterjesztett kereseti kérelem - figyelemmel az Alaptörvény XII.cikk (1) bekezdésére is - a 2009. évi LXII. törvény 28. § (1) bekezdése, az 1959.évi IV.tv. (Ptk.) 75.§. (1) bekezdése, 76.§-a és a Ptk.81.§. (1) bekezdés e) pontja alapján jogalapját tekintve alapos. Rögzítette, hogy a kereseti kérelem alapjául szolgáló baleset bekövetkeztében a felperest felelősség nem terheli, a veszélyes üzemek találkozása során a gépjárművezetők egymás közötti viszonyában az általános kártérítési felelősségi szabályok az irányadók. Rámutatott, hogy az alperesi biztosított kártérítési felelőssége, így az alperes helytállási kötelezettsége szempontjából irreleváns, hogy a baleset bekövetkeztekor a felperesnek nem volt vezetői engedélye. E körben értékelte azt is, hogy az alperesi biztosított az egyik leg súlyosabb közlekedési szabályszegést követte el.
12. A kereseti kérelem összecszerűségét illetően a törvényszék utalt a Ptk.339.§ (1) bekezdésében, 346.§ (1) bekezdésében és 355.§ (1) és (3) bekezdésében írtakra. Rögzítette, hogy a Ptk. 360.§ (1) bekezdése szerint a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes, ezért a felperesnek a késedelmi kamatra vonatkozó igénye is alapos a Ptk.301.§ (1) bekezdése alapján. A felperest ért egészségi és pszichés hátrányokat a perben beszerzett igazságügyi szakértői vélemény alapján állapította meg.

13. A gondozási többletköltséggel kapcsolatban arra az álláspontra helyezkedett, hogy a szakértői vélemény, valamint a perben meghallgatott tanúvallomásokkal a felperes megfelelően bizonyította, hogy a másfél éves gyógytartam ideje alatt semmilyen mozgással járó tevékenységet nem tudott önállóan ellátni. Utalt arra, hogy az 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 98.§ (1) és (2) bekezdése meghatározza az ápolás fogalmát míg a gondozást a törvény nem definiálja, de az az ápolásnál szűkebb körű tevékenységet takar. Rögzítette, hogy a gondozásra az alperes a tényleges gyógytartamot követően is rászorult. A gondozási többletköltség címén érvényesíthető igény meghatározásakor a 2014-2019. évekre a 483/2013. (XII. 17.) Korm. rendelet, a 347/2014. (XII. 29.) Korm. rendelet, a 454/2015 (XII. 29.) Korm. rendelet, a 430/2016 (XII.15.) Korm. rendelet és a 324/2018 (XII.30.) Korm. rendeletben megállapított minimálbér összegét vette alapul. E számítás alapján a 2014.március 14 - 2019.október 31 közötti időszakra összesen 883.949 forint kártérítés jár ápolási és gondozási költség címén a felperesnek. A biztosító által e címen teljesített 60.000,- forintot elszámolva az alperes 823.949,- forint megfizetésére köteles. A törvényszék a jövőre nézve is alaposnak találta a gondozási többletköltség megfizetésére irányuló kereseti kérelmet arra tekintettel, hogy a felperes állapota végleges, abban javulás nem várható. A járadék összegét 2019. november 1.napjától kezdődően 12.855,- forintban állapította meg.
14. A törvényszék a háztartási kisegítő többletköltségével kapcsolatban a tanúvallomások alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy életszerűtlen, hogy a három tagú háztartásban valamennyi háztartási munkát a balesetet megelőzően a felperes végezte volna. Az e címen előterjesztett kártérítési igény kapcsán ezért abból indult ki, hogy a háztartási munkát felét végezte a balesetet megelőzően a felperes. Az ápolási gondozási többletköltségek meghatározása során már figyelembe vett, a mindenkor legkisebb munkabért megállapító kormányrendeletek alapulvételével a felperesi számításokat elfogadva megállapította, hogy háztartási kisegítő többletköltsége címén az alperes 2014. március 14. - 2019.október 31. közötti időszakra 911.097 forintot köteles megfizetni a felperesnek. A már lejárt követeléssel szemben elszámolva az alperes igazolt 144.000 forintos teljesítését az alperest 767.097 forint egyösszegű kártérítés megfizetésére kötelezte. Az elsőfokú bíróság az e címen előterjesztett járadékigényt is alaposnak találta 16.283 forint erejéig.
15. A törvényszék a közlekedési többletköltségekkel kapcsolatban megállapította, hogy a felperes számára mind a gyalogos közlekedés, mind a tömegközlekedés igénybevétele nehezített. Értékelte a Város 1 belterületén tapasztalható távolságokat, közlekedési lehetőségeket a felperes lakóhelyének távolságát az egészségügyi létesítményektől, a belvárostól, a vasútállomástól, a buszpályaudvartól, valamint annak boltokkal, üzletekkel való ellátottságát. Mérlegelési körébe vonta a taxiköltségeket, valamint azt, hogy a felperes lakóhelyéhez képest **Település 3** 10 km-en belül, a **város 2**i gyógyfürdő 30 km-en belül található. Erre tekintettel a felperes által követelt 40.000 forintos közlekedési többletköltséget eltúlzottnak találta és azt 20.000 forintban látta megállapíthatónak. 2019.október 31.napjáig 1.350.000 forint közlekedési többletköltség felmerültét találta igazoltnak, amibe beszámította az alperes által e címen megfizetett 203.558 forintos kártérítést, így az alperest 1.146.442 forint közlekedési többletköltség megfizetésére kötelezte. A havi 20.000 forintos közlekedési többletköltség, mint járadék iránti igényt az elsőfokú bíróság alaposnak találta.
16. A gyógyszer többletköltséggel kapcsolatban rögzítette, hogy a perben beszerzett igazságügyi szakértői vélemény indokoltnak találta a felperes által igénybe vett gyógyszereket, vitaminokat. Ezért a 2014.március 14. - 2019.október 31-ig terjedő időszakra összesen 495.000 forint kártérítés megállapítását tartotta indokoltnak, beszámítva ebbe az összegbe a biztosító által már megfizetett 26.876 forintos kártérítést. Ezért e címen az alperest 828.124 forint megfizetésére kötelezte. A törvényszék jövőre nézve is alaposnak találta a felperes által előterjesztett járadékigényt.

17. Az elsőfokú bíróság a rehabilitációs többletköltséggel kapcsolatos felperesi igényt mind az egyösszegű kártérítés, mind a járadék vonatkozásában ugyancsak alaposnak találta.
18. Az elsőfokú bíróság a nemvagyoni kártérítés vonatkozásában értékelte, hogy a felperes a baleset elszenvedésekor 20 éves volt, életvitele, jövőképe a baleset következtében jelentősen megváltozott, csak jelentős 50 %-os többleterő kifejtéssel tudja magát ellátni, a mindennapi tevékenységet elvégezni, a háztartási munkák kisebb részét elvégezni. Mozgásában, szabadidős tevékenységében jelentősen gátolt, személyisége megváltozott, lehetőségei beszűkültek, állapota végleges, abban javulás nem várható. A BDT.2017.3645, és az EBH.2009.2041.számú jogesetekre utalva a 25.000.000 forintos felperesi igényt megalapozottnak találta. E tőkeösszegbe beszámította az alperes által e jogcímen megfizetett összesen 2.000.000 forintot. A nemvagyoni kártérítés tőkeösszege után az EBH.2009.2041.számú jogeset alapján nem állapított meg késedelmi kamatot.
19. Miután a felperes keresetét minimális részben utasította el, az alperest, mint túlnyomórészt pervesztes felet kötelezte a felperes valamennyi perköltségének megfizetésére. Rögzítette, hogy a felperes által igényelt perköltség a kifejtett ügyvédi tevékenységre is figyelemmel eltúlzott volt.
20. Az elsőfokú ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését, másodlagosan annak megváltoztatását kérte akként, hogy az ítélet tábla az alperesi marasztalás összegét szállítsa le 8.000.000 forintra és ezen összeg után 2014.március 11. napjától járó kamatra, valamint 20.000 forint járadékra (háztartási kisegítő 10.000 forint, gyógyszerköltség 5.000 forint, rehabilitációs költség 5.000 forint).
- Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését arra hivatkozással kérte, hogy a BH.2012.175. számú határozatban foglaltakra figyelemmel az általa csatolt magánszakértői véleményt a perben nem volt figyelmen kívül hagyható. Ehhez képest az elsőfokú bíróság nem tárta fel és nem tisztázta a magánszakértői vélemény és a beszerzett igazságügyi szakértői vélemény közötti ellentmondásokat, különösen a felperes munkaképesség csökkenésének mértékét illetően. Rámutatott, hogy a perben beszerzett igazságügyi szakértői vélemény helyességét cáfolja az a körülmény is, hogy a felperes a balesetet követően szerzett gépjárművezetői engedélyt.
- A másodlagos fellebbezési kérelmével kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a nemvagyoni kár összegét az elsőfokú bíróság rendkívül eltúlzott mértékben állapította meg. E körben hivatkozott a Győri Ítélet tábla ítéleteire. Rámutatott, hogy a perben csak a felperessel közeli hozzátartozói kapcsolatban álló szülők és testvér tanúvallomása állnak rendelkezésre, amelyek szükségszerűen jelentős mértékű szubjektív elemeket tartalmaznak. Az elsőfokú bíróság okszerűtlenül rekesztette ki a bizonyítékok köréből az alperes által csatolt magánszakértői véleményt. A megítélt járadékokat illetően sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat okszerűtlenül, részben iratellenesen és önellentmondó módon értékelte, tekintettel arra, hogy a járadékigény még a perben beszerzett, az elsőfokú bíróság által elfogadott igazságügyi szakértői vélemény alapján is csak részben lenne alapos. A háztartási kisegítő jogcímen megítélt 16.283 forint a gyógyszer-többletköltség jogcímen megítélt 10.000 forint rendkívül eltúlzott. A közlekedési többletköltséggel kapcsolatos igény nem igazolt, különös tekintettel arra, hogy a felperes saját előadása szerint is a baleset bekövetkezte után személygépkocsit vásárolt, jogosítványt szerzett. A gondozási többletköltséggel kapcsolatos elsőfokú álláspont kirívóan okszerűtlen és indokolatlan, figyelemmel arra, hogy az ezzel kapcsolatos járadékigényt még az igazságügyi szakértői vélemény sem támasztja alá. A háztartási kisegítő többletköltségeként megítélt 16.283 forint eltúlzott, míg a gyógyszer-többletköltséggel kapcsolatos igényeket a felperes az általa követelt összeghez igazítottan egyáltalán nem bizonyította.

21. A felperes fellebbezési ellenkérelmében a támadott ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint a törvényszék ítélete érdemben helytálló, az a jogszabályoknak megfelel. Az elsőfokú bíróság nem követett el olyan eljárási szabálysértést, amely az ügy érdemére kihatással lett volna. A törvényszék helytállóan jutott arra az álláspontra, hogy az alperes által csatolt irat magánszakértői véleményként nem vehető figyelembe, tekintettel arra, hogy az azt jegyző személy pszichológiai szakértői kompetenciával nem rendelkezik, a felperes személyes vizsgálatát nem végezte el, véleményét mindössze iratbetekintésre alapította. Az elsőfokú eljárásban előadottakkal egyezően hangsúlyozta, hogy a felperes a balesetet fiatal korában szenvedte el, a végtagsérülése súlyos maradványállapottal gyógyult, amelynek következményeit, az azzal kapcsolatos fizikai elváltozásokat és esztétikai károsodást élete végéig kénytelen lesz elviselni. Változatlanul hivatkozott arra, hogy mások segítségére szorul. A baleset következményei pszichésen is megviselték, folyamatosan gyógyszerek, gyógyhatású készítmények szedésére kényszerül. A perben beszerzett igazságügyi orvosszakértői vélemény a munkaképesség csökkenés mértékét 50 %-ban látta megállapíthatónak, erre is figyelemmel az elsőfokú bíróság által megállapított nemvagyonai kártérítés összege nem eltúlzott. A közlekedési többletköltség és ápolási, gondozási többletköltség, gyógyszer többletköltség címén előterjesztett járadék igényét a perben beszerzett orvosszakértői vélemény alátámasztja. A háztartási kisegítő többletköltségével kapcsolatban hivatkozott arra, hogy a hozzátartozók által elvégzett munka megalapozza a kártérítési igényt.
22. A fellebbezés az alábbiak szerint részben alapos:
23. Az alperes elsődleges fellebbezési kérelme az ítélet hatályon kívül helyezésére irányult. Ennek indokaként az alperes a magánszakértői vélemény és a perben beszerzett igazságügyi szakértői vélemény közötti ellentmondások feloldatlanságát jelölte meg. A másodfokú bíróság e körben a szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, ezzel orvosolva az elsőfokú eljárási szabálysértését. Ezt meghaladóan nem állapítható meg olyan eljárási szabályszegés a törvényszék részéről, ami az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indokolná.
24. A másodlagos fellebbezési kérelemben az alperes az egyösszegű marasztalás összegét 8.000.000 forintra és az az után 2014. március 14. napjától járó kamatra, a felperes javára fizetendő havi járadék összegét 20.000 forintra (háztartási kisegítő címén 10.000 forint, gyógyszerköltség címén 5.000 forint, rehabilitációs költség címén 5.000 forint) kérte leszállítani. Ennek annyiban van jelentősége, hogy a támadott ítélet hatályon kívül helyezése hiányában nem képezte a másodlagos fellebbezési kérelemben kifejtett indokokra figyelemmel a másodfokú eljárás tárgyát a vagyoni és nemvagyonai kártérítési igény jogalapjának vizsgálata, valamint - miután a rehabilitációs többletköltség címén előterjesztett igényt az alperes csak összegszerűségében vitatta - az sem, hogy a rehabilitációs többletköltség címén megítélt egyösszegű kártérítési igény és járadékigény jogalapja mennyiben megalapozott.
25. Az elsőfokú eljárásban beszerzett és a másodfokú eljárásban kiegészített igazságügyi orvosszakértői véleményt az ítélet tábla aggálytalannak fogadta el. A felperes a másodfokú tárgyaláson nem vitatta, hogy a magánszakértő őt személyesen is megvizsgálta. Kétségtelen, hogy az alperes által az elsőfokú eljárásban hivatkozott 36. és 60. sorszám alatti magánszakértői vélemény az összeszervezeti egészségkárosodás mértékét illetően eltérő álláspontra helyezkedett az igazságügyi orvosszakértői véleményben írtaktól. A másodfokú eljárásban azonban ez az ellentmondás feloldásra került. Mind a magánszakértő, mind az igazságügyi szakértők egyezően nyilatkoztak arra nézve, az eltérés alapvető oka az a szakértőknél mai napig meg nem oldott probléma, hogy a baleseti kártérítési perekben a korábban hatályban volt módszertani levél, vagy a 7/2012. (II. 14.) NEFMI rendelet (NEFMI rendelet) szerinti százalékos mértékek, számítási módszerek szerint járnak

el. Figyelemmel arra a nem vitatott tényre, hogy a magánszakértő a felperesnél az igazságügyi szakértők által kimutatott pszichés állapotromlás vonatkozásában kompetenciával nem rendelkezik, az általa meghatározott össz-szervezeti egészségromlás százalékos mértéke szükségszerűen nem térhetett ki valamennyi, az igazságügyi szakértők által megállapítottan a balesettel okozati összefüggésben álló, a felperesnél kimutatható egészségromlásra. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy az elsőfokú eljárásban csatolt iratok szerint - amint arra egyébként mind az igazságügyi szakértői vélemény, mind a magánszakértői vélemény utalt - a ...Megyei Kormányhivatal Szombathelyi Járási Hivatal Szakértői Bizottsága 2017. október 17-én lényegében az igazságügyi szakértőkkel azonos megállapításra jutott a felperesnél kimutatható, a balesettel okozati összefüggésben álló össz-szervezeti egészségkárosodás mértékét illetően. Erre tekintettel az ítélet tábla osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját azzal kapcsolatban, hogy a felperes össz-szervezeti egészségkárosodásának mértéke a perbeli balesettel összefüggésben 42 %-os mértékű, ami együttal 50 %-os munkaképesség csökkenést jelent.

26. Az alperes fellebbezésében helytállóan hivatkozott arra, hogy a törvényszék iratellenesen jutott arra a következtetésre, hogy az ápolás, gondozás címén előterjesztett kártérítési igény a felperest azért illeti meg, mert jelenleg is ápolásra, gondozásra szorul. Ez a megállapítás kifejezetten ellentétes a 31. sorszám alatt írásban szerzett majd az első- és másodfokú eljárásban kiegészített igazságügyi szakértői vélemény azon megállapításával, hogy a felperes három hónapig szorult ápolásra, másfél évig gondozásra. A szakértői vélemény egyértelműen fogalmaz az illetően, hogy a felperes ezen időtartamot követően ápolásra, gondozásra nem szorul. Ezért minden alapot nélkülöz az igazságügyi szakértői véleményben meghatározott időtartamot meghaladóan előterjesztett gondozási és ápolási díj címén támasztott kárigény. Ebből az következik, hogy az e címen előterjesztett járadék igény sem alapos. A kereseti kérelemben is hivatkozott, a mindenkor legkisebb munkabért megállapító kormányrendeletek szerint az e címen egy órára elszámolható ápolási, gondozási díj 2014-ben 584,- forint, 2015-ben 702,- forint. 2014-ben az első három hónapra, 92 napra járó összeg, 53.728,- forint, a másfél éves gondozási időtartamra figyelemmel a 2014. évre június 15-től december 31-ig elszámolható további 199 napi időtartam 116.216,- forint, 2014. évre összesen 169.944,- forint erejéig alapos. 2015. január 1-től 2015. december 15-ig 349 napra 702,- forintos óradíjjal számolva 244.998,- forint az, amit a felperes alappal követelhet az alperestől. Az így mutatkozó 414.942,- forint megalapozott kártérítési igénnyel szemben kell elszámolni az alperes által már teljesített 60.000,- forintot. Ezért az ápolási és gondozási díj címén a felperes kártérítési igénye 354.942,- forint erejéig alapos, az e címen előterjesztett járadékigény nem alapos.
27. A háztartási kisegítő kapcsán az elsőfokú bíróság döntését a felperes számítási módszerére alapította. A 61. sorszám alatti keresetpontosításból azonban az állítható meg, hogy a felperes a háztartási kisegítő többletköltségénél nem csupán a mindenkor minimálbér szerinti óradíjra és az igazságügyi szakértői vélemény szerint indokoltan elszámolható időtartamra volt figyelemmel, hanem további összeget számolt el azon a címen, hogy a mindennapi életben csak többleterő kifejtésével boldogul. Az ítélet tábla álláspontja szerint ez az elsőfokú bíróság által is elfogadott számítási mód azonban téves. Az erő megfeszítésével végzett munka a bírói gyakorlat szerint akkor értékelhető, ha a baleset következtében munkaképtelenné vagy csökkent munkaképességűvé vált személy a munkával elért jövedelme csökkenésére alapítottan terjeszt elő kártérítési igényt (Pk.46-os számú állásfoglalás, Pk.45-ös számú állásfoglalás). Helytállóan hivatkozott az alperes arra, hogy a mindennapi életben a felperes a többleterő kifejtésére alappal nem hivatkozhat. A felperes által e körben előadottak a háztartási kisegítő igénybevétele, a gondozás, ápolás igénybevétele, továbbá a nemvagyonosi kár megállapítása során nyerne kompenzálást. Ebből következően a háztartási kisegítő címén elszámolható összeg három hónapi időtartamban napi két órával, összesen 184 órával számolva 2014. június 14-ig 584,- forintos óradíj alapulvételével határozható meg. További három

hónapi egy óras időtartam 2014. szeptember 14-ig 92 óra, ez összesen 161.184,- forint. Az ezt követő időre az igazságügyi szakértői vélemény által igazoltan figyelembe vehető heti egy óras időtartamot alapul véve 2014. évre 16 héttel számolva 584,- forintos óradíj figyelembevételével 9.344,- forint, 2015-ben 52 héttel és 604,- forintos óradíjjal számolva 31.408,- forint, 2016-ban 52 héttel és 639,- forintos óradíjjal számolva 33.228,- forint, 2017-ben 52 héttel és 733,- forintos óradíjjal számolva 38.116,- forint, 2018-ban 52 héttel és 794,- forintos óradíjjal számolva 41.288,- forint, 2019-ben 52 héttel és 857,- forintos óradíjjal számolva 44.564,- forint, 2020. július 31-ig 30 héttel és 926,- forintos óradíjjal számolva 27.780,- forint, azaz összesen 386.912,- forint erejéig alapos a kereseti kérelem. Ezzel szemben kell azonban elszámolni az elsőfokú ítélet szerint is figyelembe vett, a felek által nem vitatott 144.000,- forintos alperesi teljesítést, ebből pedig az következik, hogy az alperes e címen összesen 242.912,- forintot köteles a felperesnek megfizetni. A járadék összege 2020. augusztus 1. napjától a 926,- forintos óradíjat figyelembe véve úgy alakul, hogy 52 hétre számolva annak éves összege 48.152,- forint, havi összege pedig 4.013,- forint.

28. A közlekedési többletköltséget illetően a másodfokú eljárásban kiegészített szakértői vélemény alapján az állapítható meg, hogy a felperes ugyan ideális esetben képes arra, hogy a tömegközlekedést egyedül segítség nélkül igénybe vegye, ez azonban számára csak akkor biztonságos, ha le tud ülni, biztonságosan meg tud kapaszkodni, tekintettel arra, hogy bal alsó végtagja kevésbé terhelhető. Erre figyelemmel az ítélet tábla nem találta alaposnak azt az alperesi érvelést, miszerint a közlekedési többletköltség iránti igény teljes mértékben alaptalan. Az alperes arra hivatkozott, hogy a felperes egyáltalán nem vesz igénybe tömegközlekedési eszközt, ehelyett saját gépkocsival közlekedik. Az ítélet tábla álláspontja szerint a közlekedési többletköltség címén előterjesztett kárigény vonatkozásában nem annak van elsődleges jelentősége, hogy az alperes tömegközlekedést vagy saját gépkocsit vesz-e igénybe, hanem annak, hogy nyilvánvaló, hogy a felperes gyalogolni nem tud, helyzetváltoztatása nehezített, ugyanakkor állapotából adódóan gyógyszeres ellátásra és a felek által nem vitatottan rehabilitációs kezelésre szorul. Ez pedig azt jelenti, hogy a közlekedési eszközök igénybevételével olyan többletköltsége merül fel, amelynek megtérítésére az alperes köteles. Ennek összecszerúségét az elsőfokú bíróság valamennyi körülmény helyes mérlegelésével helytállóan állapította meg. Az elsőfokú ítélet óta eltelt időre figyelemmel a törvényszék által megállapított 1.146.442,- forintos lejárt járadék követeléshez kell hozzáadni a 2020. július 31-ig elszámolható 180.000,- forintos további járadékigényt, így összesen az alperes e címen 1.326.442,- forintot, járadék címén 2020. augusztus 1. napjától 20.000,- forintot köteles havonta megfizetni az alperesnek.
29. Helytállóan hivatkozott arra fellebbezésében az alperes, hogy a felperes az általa hivatkozott gyógyszerköltségek címén támasztott igényét csak részben igazolta. A törvényszék határozata e vonatkozásában önellentmondó. Az elsőfokú ítélet 21. oldal 2. bekezdése szerint 495.000,- forint kártérítési igény alapos, majd két bekezdéssel később már 855.000,- forintos kártérítési összegbe került beszámításra az alperesi teljesítés. Az ítélet tábla álláspontja szerint a keresetlevélhez csatolt iratokból, az elsőfokú iratok között 10. sorszám alatt fellelhető, a felperes által igénybe vett társadalombiztosítási ellátások tényét igazoló iratokból, valamint a 62. sorszám alatt csatolt gyógyszerértéki számlákból az állapítható meg, hogy a felperes által fizetett gyógyszerköltség egyetlen egy esetben sem érte el a kereseti kérelemben meghatározott és az elsőfokú bíróság által elfogadott havi 20.000,- forintos, majd a másfél éves gyógyulási időtartamot követően a havi 10.000,- forintos összeget. Az is látható, hogy a felperes által a keresetlevélben hivatkozott, valamint a 10. sorszám alatti iratokból megállapíthatóan igénybe vett gyógyszerek egy része (Betadine fertőtlenítő, kötszer) nyilvánvalóan csak a gyógyulási folyamat elején volt szükséges. A számlák és kimutatások alapján az állapítható meg, hogy a felperes az első másfél évben legfeljebb havi 10.000,- forintot, ezt követően legfeljebb havi 5.000,- forintot költ gyógyszerekre. Ez azt

jelenti, hogy 2015. szeptember 14-ig 180.000,- forint, ezt követően 2020. július 31-ig 295.000,- forint kárigény lehet e címen megalapozott. Ez összesen 475.000,- forint. Ezzel szemben kell elszámolni az elsőfokú bíróság által is figyelembe vett 26.876,- forintos alperesi teljesítést, ez pedig azt jelenti, hogy gyógyszer-többletköltség címén az alperes 448.124,- forintot köteles a felperes megfizetni, valamint ugyanezen a címen 2020. augusztus 1. napjától havi 5.000,- forint járadék megfizetésére köteles.

30. Amint arra az ítélet tábla már utalt, a rehabilitációs kezeléssel kapcsolatos kárigény jogalapját a fellebbezés érdemben nem vitatta, így annak a felülbírálatára a másodfokú eljárásban nem volt mód. A fellebbezésben az alperes az e címen támasztott kárigényt havi 5.000 forint erejéig nem vitatta, ezt meghaladóan pedig a kereseti kérelem összegszerűségét a felperes nem bizonyította. A baleset óta 2020. július 31-ig 86 és fél hónap számolható el, ez 5.000 forintos havi összeget alapul véve 432.500,-forint. Az alperes ezen összeg, valamint 2020. augusztus 1. napjától havi 5.000,- forint járadék megfizetésére köteles e címen.
31. Az elsőfokú bíróság tévedett a nemvagyoni kártérítés mértékének megállapításakor. Arra helytállóan mutatott rá, hogy a nemvagyoni kártérítés megállapítása során a bíróság vagy a károkozás kori értékbizonyok szerint határozza meg a nemvagyoni kártérítés összegét és ebben az esetben a károkozót kamatfizetésére kötelezi, vagy az ítélelhozatalkori viszonyok alapján dönt a nemvagyoni kártérítés összegéről, ebben az esetben a károkozót kamatfizetési kötelezettség nem terheli. Helytálló az is, hogy a beleset elszenvedésekor a felperes fiatal felnőtt volt, akinek hátralévő életét, annak esélyét, hogy szakmát szerez, elhelyezkedik, nagymértékben befolyásolta az elszenvedett baleset. Helyesen rögzíti az elsőfokú ítélet azt is, hogy a mindennapi életvitel során mindez milyen hátrányokkal jár a felperes számára. Mindezek figyelembevétele mellett is az alperes fellebbezésében helytállóan hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított nemvagyoni kártérítés összege a Győri Ítélet tábla Pf.III.20.201/2017/6/I. számú ítéletében is megjelenő bírói gyakorlat alapján eltúlzott. A z irányadó bírói gyakorlatot áttekintve az látható, hogy a Kúria a Pf.III.20.723/2019/4. számú ítéletben a 16 éves életkorban bekövetkezett a vállízület, könyökízület és a csukló beszűkülésével, a felső végtag izomzatának bénulásával és az első végtag teljes bénulásával járó baleset esetén 30.000.000,- forintot, a Győri Ítélet tábla a Pf.I.20.045/2019/5/I. számú ítéletében a bűncselekménnyel előidézett, a lábcsonkolást eredményező művégtag használatát szükségessé tevő károkozással összefüggésben 10.000.000,- forintot, a Fővárosi Ítélet tábla a 7.Pf.20.205/2019/4. számú ítéletében 2006. évi értékviszonyok alapján a perbeli sérülésekhez hasonló sérülések esetén 8.000.000,- forintot és annak kamatait talált megállapíthatónak nemvagyoni kártérítés összegeként. Mindezeket figyelembe véve az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által megállapított nemvagyoni kártérítés összegét az elsőfokú bíróság által is felhívott EBH2009.2041. számú jogeset szerint a jelenkori értékviszonyok alapján 15.000.000,- forintra leszállította.
32. Az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező részében úgy döntött, hogy az alperes jogosult elszámolni a felperes számára megítélt kártérítési összegekkel szemben az általa már kifizetett késedelmi kamatot. Az ítélet tábla a már megfizetett késedelmi kamatot a következők szerint számolta el: Az ápolás, gondozás címén a felperest megillető kártérítési igény kamatfizetésének középarányos kezdő időpontja 2014. december 29. A Ptk. 301. §-a szerint 2014. december 31-ig 43,20,- forint, 2015. június 30-ig 3.569,82,- forint, 2015. december 31-ig 2.592,13,- forint, 2016. június 30-ig 2.2294,88,- forint számolható el a tőkeösszeg után késedelmi kamatként. Ez összesen 8500,03,- forint. Az alperes által már megfizetett 16.114 forint késedelmi kamatból fennmaradó 7613,97 forint a 0,9%-os évi kamattal, napi 8,45,- forinttal számolva 901 napi késedelmi kamatnak felel meg. Így az alperes által már teljesített késedelmi kamat 2018. december 18-ig számolható el. Ezért az ítélet tábla az

ápolási és gondozási díj címén járó tőkeösszeg után fizetendő késedelmi kamat kezdő 2018. december 19., míg a további vagyoni kártérítés tőkeösszege után a késedelmi kamat fizetésének kezdő időpontja a felperes által meghatározott középátlagos időpont.

33. Mindezek alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta. Az elsőfokú eljárásban a felperes 60 %-ban bizonyult pernyertesnek, erre figyelemmel személyes költségmentessége alapján a feljegyzett elsőfokú eljárási illetékből a Pp. 81. § (1) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13. § (1) bekezdése, (2) bekezdése és 14. §-a szerint 900.000,- forintot az alperes köteles az államnak megfizetni, míg 600.000,- forint az állam terhén marad. Az állam által előlegezett eljárási költség (szakértői díj) 60 %-át köteles az alperes megfizetni, míg 40 %-a ugyancsak az állam terhén marad. Az ítéletábra osztja az elsőfokú bíróság álláspontját annyiban, hogy a felperes teljes pernyertessége esetén az alperes által fizetendő ügyvédi munkadíj 2.500.000,- forint lenne. A felperes részleges, 60 %-os pernyertességére figyelemmel a 60-40 % különbözeteként mutatkozó 20 %-ot, azaz összesen 500.000,- forintot köteles az alperes a felperesnek elsőfokú perköltségként megfizetni.
34. A másodfokú eljárásban a pertárgyérték a megfellebbezett járadékigényre figyelemmel 529.656,- forint, a nemvagyoni kár esetén 17.000.000,- forint, a teljes fellebbezési illeték így 1.402.370,- forint. A másodfokú eljárásban az alperes bizonyult 60 %-ban pernyertesnek, ezért a feljegyzett illetékből 841.422,- forint a Pp. 239. §, a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a felperes személyes költségmentességére figyelemmel a 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13. § (1) és 14. §-a szerint az állam terhén marad, 560.948,- forintot pedig az alperes köteles megfizetni. A másodfokú eljárásban előlegezett szakértői díjból 10.160,- forintot az alperes visel, míg 15.340,- forint az állam terhén marad. A másodfokú eljárásban a teljes pernyertesség esetén az alperes javára elszámolható ügyvédi költség 400.000,- forint lenne, a pernyertesség-pervesztesség arányára figyelemmel a Pp. 81. § (1) bekezdés alapján a felperes 80.000,- forintot köteles az alperesnek megfizetni.

Győr, 2020. július 17.

Dr. Zámbo Tamás sk.
a tanács elnöke

Dr. Szalay Róbert sk.
előadó bíró

Dr. Szabó Péter sk.
bíró